

NEFT-GAZ TARMOG'IDA XALQARO MARKETING STRATEGIYASINI RIVOJLANTIRISH

Umarova Zevi Odilovna

*Jizzax politexnikainstituti "Iqtisodiyotvamenejment" kafedrasikattao'qituvchisi
zeboumarova1967@gmail.com*

Nurboyeva Zilola Yangiboyevna

Jizzax politexnika instituti talabasi

Annotatsiya. Maqolada neft va gaz sohasida xalqaro marketing strategiyasini ishlab chiqish, sohani strategik boshqarishning ahamiyati, strategik boshqarishning kompleks tavsiflari, respublikamizda neft va gaz qazib olish hamda uni qayta ishlash tarmog'ini boshqarishni takomillashtirish masalalari yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: transmilliy kompaniya, vertikal-integrallashgan kompaniyalar, neft qazib oluvchi kompaniyalar, qayta ishlovchi kompaniyalar, eksport, barrel, sutkalik quvvati, korxona maqsadi, foyda olish, sotuv hajmi, strategik reja, taktik usul, iste'molchi.

This article illustrates the issues of developing a strategy of international marketing in the oil and gas industry, the importance of strategic management of this field, complex characteristics of the strategic management as well as improving of the management of the oil and gas drilling and processing industries.

Keywords: multinational, vertically integrated companies, oil companies, recycling companies, export, barrel daily capacity, the purpose of the enterprise, profit, sales, strategic plan, takticheskay method, the consumer.

Hozirgi vaqtida jahon neft bozori har xil ko'lami va ixtisoslashtirilganligi bilan ajralib turuvchi kompaniyalardan tashkil topgan. Ular o'rtasida bir nechta yirik milliy va transmilliy neft qazib oluvchi kompaniyalar, o'nlab vertikal- integrallashgan kompaniyalar hamda yuzlab neft qazib oluvchi va uni qayta ishlovchi mustaqil kompaniyalar mavjud.

Ixtisoslashtirilgan darajasiga qarab, neft kompaniyalarini uchta guruhga, ya'ni vertikal-integrallashgan kompaniyalar, neft qazib oluvchi va neftni qayta ishlovchi kompaniyalarga ajratish mumkin.

Vertikal-integrallashgan kompaniyalar neftni razvedka qilishdan tortib uni sotishgacha bo'lgan butun faoliyatni birlashtiradi. Ularjumlasigabirqanchagigantkonglomeratlarni - Exxon-Mobil, Royal Dutch/Shell va VRlarnikiritishmumkin.

Ikkinchiguruhganeftqazibolishgaixtisolashtirilgan Saudi Aramco, Petronas, Unocolsingarikompaniyalarkiradi. Ushbuguruhdagikompaniyalar ham bir-biridanfarqqiladi. Neftnieksportqiluvchimamlakatlarningmilliy (lat) kompaniyalaribirguruhnitashtkilqilib, ularsutkasiga 1-9 mln barrel neftqaziboladi. Boshqaguruhnisanatoirivojlangankarbymamlakatlariniy Osolkaziboluvchimustaqlkompaniyalari (Kerr-McGel, Apache Corp., Canadian Rccidental Petroleum) tashkilqiladi. Mazkurkompaniyalarningo'rtachasutkalikqazibolishquvvati 10 mingbarrelnitashkiletadi.

Uchinchiguruhganeftniqaytaishlovchivasotishbilanshug‘ullanuvchi Tosco, Ultramar Diamond Shamrock, Sunoco, Premcor, Valero Energy kabikompaniyalarkiradi. Xalqaroamaliyotdamarketingnirejalashtirishkompaniyaningmaqsadinianiqlashdanboshlanadi. Kompaniyamaqsadiquyidagilardaniboratbo‘ladi:

- korxonamissiyasi;
- korxonamaqsadi;
- marketing salohiyatiningumumiymaqsadi;
- alohidayo‘nalishlarbo‘yichakuchlarmaqsadi.

Kompaniyamissiyasiuningfaoliyatsohasiniianiqlaydi, foydaolishdatutgano‘rninibelgilaydi. Kompaniyamaqsadiuningma’lumbirmuddattasotuvhajminiyokifoydamiqdoriniqandaydirfoizgaoshiribbori shnibelgilaydi.

Marketing

salohiyatiningumumiymaqsadiuningkelgusidauzoqmuddatdaqilishilozimbo‘lganzafalarnio‘zidajamlab, u strategikrejalardao‘zaksinitopadi. Alohidayo‘nalishlarbo‘yichakuchlarmaqsadistrategikvazifalarnimuvaffaqiyatlibajarishningtaktikusullarini qamraboladi.

Kompaniyaningushbumaqsadlarimuvaffaqiyatliamalgashishistrategikboshqaruv gabog‘liqbo‘ladi.

Tadqiqotlarshuniko‘rsatadiki, neft-gazkorporatsiyalarirahbarliiichkivatashqimuhitdaroyberayotgano‘zgarishlargae’tiborqilmaydi. Korporatsiyaningtashqimuhitgamoslanuvchanliginita‘minlashlozim. SHuboisdanneft-gazkorporatsiyalariniboshqarishningdoimiymakromuhitdagio‘zgarishlarvaularbilanbog‘liqnoaniqliktug‘il gansharoitdamoslashuvchanlikningzamonaviyvositasibo‘libstrategikboshqarishxizmatqiladi.

Nobarqarorlik, noaniqliktashqimuhitdaengasosiyharakatlanuvchikuchhisoblanadi. SHuninguchunkompaniyalarbundaysharoitdao‘tamoslanuvchan, muvaffaqiyatgaerishishningstrategikomillariniizlabtopishi, ulardanfoydalishuchunfirmaimkoniyatlariniqaytadansarhisobqilishi, ya’nio‘ziningmustahkrivojlanishyo‘nalishinibelgilabolishilozim.

Ichkimuhitdakompaniya u yokibuboshqaruvkonsepsiyasiniamalgashirishgatayyorturmog‘ilozim. Masalan, strategikmenejmentkonsepsiyasinegallahoddiyrasmiyjarayonemas, balkikompaniyarivojlanishingnavbatdagimuhibbosqichidir.

SHuboisdanstrategikmenejmenttamoyillariniqandayjoriyqilishvauniqandayto‘g‘ritashkiletishkerak, degansavollartug‘iladi. "Strategikboshqaruv" tushunchasinitasniflashdabirqarorgakelinmaganvauningmohiyatito‘laligichaochibberilmagan. Binobarin, uningmohiyatininisbatanto‘laroqochibberishuchuntushunchaningbarchatomonlarinitavsiflaydiganasosiyel ementlarniajratishmaqsadgamuvofiqdir. Strategikboshqarishtavsiflarinikeltiribo‘tamiz.

Strategikboshqarishmaqsadi:

- uzoqkelajakdakorxonaningfaoliyatmo‘ljalivamaqsadgaerishishi;
- korxonatashqarisidagiimkoniyatga, mijozlarso‘roviga (korxonafaoliyatibilanqiziqvchilar) asosiye’tiborniqaratadi;

strategikboshqaruvkorxonagoyalarinisaqlabqolganholdarabariyattavazifamaqsadivavositalarinitanlashnit aklijetadi.

Strategiyabu-

- o'zmohiyatibilanqoidalarjamamasibo'lib,
undanrhbariyatboshqarishjarayonidamuhimmaqsadlarigaerishishdafoydalani;

- ffirmarivojlanishininguzoqmuddatliyo'nalihi; yo'nalishlarnitanlash, foydalanishvositalari, salohiyato'zgarishlarinihisobgaolganholdamaqsadgaerishish;

- "strategiya" tushunchasi "korxonosalohiyati" tushunchasibilanmustahkambog'langan;

- kompaniyabiznesiningqaysisohasidafaoliyatyrayotganliginiyokiyuritmoqchiekanliginianiqlashuchunas osiymaqsadlar, yo'nalishlar, muhimrejalaryokisiyosatlarmajmuasidir;

- kengma'nodaishlabchiqarish-tijorattashkilotininganiqvanisbatanbarqarorxatti-harakatinitavsiflaydiganuzoqmuddatliharakatlanishdir.

Strategyaniamalgaoshirishjarayoni

strategyanibajarishjarayonifirmaoldigaqo'yanmaqsadgaerishishvastrategyaniamalgaoshirishchunasosy aratadi.

Strategyaningboshqarishsamaradorligimezoni

tashqimuhito'zgarishlarigatashkilotningmoslanishsamarasidir.

Xodimlarniboshqarish- ishlovchilargaishnitashkiletishningasosisifatidaqarash.

Boshqarishob'ektio'zgarishitavsifi-

strategikqarorrob'ektuchunfaoliyatolibborishdamuhimahamiyatkasbetadi.

Tashqimuhitsharoiti- yuqorinoaniqlikdirajasinitavsifetadi.

Strategikqarorlarko'lami - korxonastrategiyasigaoidqarorlaruningqaytaishlabchiqarishbazasi, salohiyativarivojlanishigataalluqlidir.

Strategikboshqarishdauzoqmuddatlijarayondakorxonaimkoniyatlaribirholatdanboshqaholatgao'ga di, uningqobiliyatima'lumbirdoiradagimasalalarnechishqaqaratiladi. Boshqachaqilibayttanda, strategiyafirmalarningrivojlanishyo'nalishinivamazmuninibelgilabberadi.

Rivojlanishko'pqirralihodisadir. Ushbuholatdarivojlanish, asosan, neft-gaztarmog'idafaoliyatyritudigankompaniyalarningiqtisodiy-texnikvaijtimoiyfaoliyatisifatidaqaraladi.

YUqoridagilarniumumlashtirib, strategikboshqarishningmohiyatini, bizningchaquyidagichaizohlashmumkin: "strategikboshqarishbu, uzoqmuddatda, korxonasamaralifaoliyatyrutishivayashabqolishinita'minlaydigan, faoliyatidaichkivatashqiomillarta'siridaro'yberadiganmuhimo'zgarishlargamoslashish, rivojlanishvasalohiyatibirholatdanboshqaholatgao'tishinisamaraliboshqarishgayo'naltirilgantizimdir".

Strategikboshqaruvishlabchiqarishimkoniyatinetarlidarajadaaniqlabberadiganomillarbilanmustahk ambog'langanbo'ladi.

Aniqbirishlabchiqarishchunbuomillarnianiqlashvao'rganishkorxonalarningstrategikboshqarishini aniqlashga, rivojlanishyo'nalishinitahlilqilishgavasamaralisinitanlashga, shuningdekstrategiksaloziyatihvolinibaholashga, rivojlanishmaqsadivavazifalarinibelgilashga, muqobilstrategiyavariantinitanlashgaimkonberadi.

Korxonastrategiyasibilanbog'liqmasalalarnitahlilqilishdatalaymualliflarolahidaiste'molchilarehtiy ojiniqondirishchunishlabchiqarilganmahsulot (oziq-ovqatmahsulotlari, kiyim-kechaklar, asbob- uskulalar) assortimentivaxizmatturlarihaqidagina'lumotlarnijalbqilganlar. Ammo ishlabchiqarishtizimie'tibordanchetdaqoladi.

Ishlabchiqarishomillarikorxonarivojlanishidamuhimrolo'ynaydi. 1-jadvalda neft-gazkompaniyalariuchunmuhimbo'lganomillarkeltirilgan.

1-jadval

Neft-gazkompaniyalariuchunengmuhimishlabchiqarishomillari

/r	Omillar
.	Kompaniya (mintaqa, tarmoq) resursbazasiningholati
.	Kompaniyaningishlabchiqarishquvvativasamaradorligi
.	Kompaniyaningmoliyaviyresurslarbilanta'minlanganlikdarajasi
.	Kompaniyaningtexnologikrivojlanishdarajasi
.	Energoresurslarbahosiningozgarishi (jahonvaichkibozorda)
.	Kompaniyafaoliyatyrityayotganjugrofiymintaqatavsifi (iste'molchilardanuzoqligi, transportvaiqtisodiyinfratuzilmalarholati)
.	Davlatsiyosati
.	Tarmoqdagiraqobatdarajasi

Tarmoqdaraqobatfaqatpirovardmahsulottanisbatanemas, balkiresurslarbozoriganisbata ham avjolishineft-gaztarmog'iningajralibturadiganbelgilaridanhisoblanadi.

Umumanolganda, neft-gazqazibolishvauniqaytaishlashtarmog'iningrivojlanishiboshqaishlabchiqarishelementlaririvojidamuhimo 'rintutadiganresursbazasi, resurssalohiyatibilanbog'langan. Ayrimhududlardagineftqazibolishbilanshug'ullanuvchikompaniyalariningishlabchiqarishtizimidagirivojlan ishbirbosqichidanboshqasiga (ochilishi, rivojlanishi, faoliyatyrutishivah.k.) o'tishiishlabchiqarishningtexnik, texnologik, tashkiliytavsiflarigata'sirqiladiganresurssalohiyatiorqalianiqlanadi.

SHundayqilib, resurs, ishlabchiqarishvatexnologiyalarineft-gazniqazibolishvauniqaytaishlashkompaniyalariumumiysalohiyatiningmuhiemelementlari deb atashmumkin. Neft-gazqazibolishvauniqaytaishlashkompaniyalaristrategikboshqaruviushbuelementlarniboshqarishiorqaliama lgaoshadi.

Qaziboluvchitarmoqkorxonalarialiuchunstrategikmasalalarnechishchegaralangan (boshqatarmoqkorxonalariganisbata) usullaryordamidaamalgaoshiriladi: tashqisharoityomonlashishiro'ybergandatarmoqkompaniyalariasosanvertikalintegratsiyadarajasiniog'zgartirradi, diversifikatsiyaimkoniyatlarijudachegaralanganbo'ladiSHuboissalohiyatasosinitashkiletuvchielementlarni nguzoqmuddatliraqobatbardoshliginiqo'llab-quvvatlashtarmoqkompaniyalarialiuchunasosiymaqsadsanaladi.

YUqoridata'kidlanganidek, strategikqarorlarningyo'naltirilganligivamazmunitizimliyondashuvatasidaaniqlanadi. SHusababdanmaqsadlarriovojivaaniqstrategiyaniishlabchiqishninguslubiyasosinishakllantirishuchunneft-gazkompaniyalarfaoliyatinitavsflovciasosiyparametrlarvaqoidalarnianiqlashvatavsiflash talab etiladi.

Mamlakatdaneftvagazqazibolishhamdauniqaytaishlashtarmog‘iniboshqarishnitakomillashtirishma qsadidaxoldingkompaniyasitashkiletildi. O‘zbekistonRespublikasiVazirlarMahkamasining 1995 yil 12 oktyabrdagiQaroribilantasdiqlangan (2000 yil 24 oktyabrida, 2001 yil 22 avgustidava 2002 yil 5 sentyabridategishlio‘zgartirishvaqo‘shimchalarkiritilgan) "Xoldinglarto‘g‘risida"giNizomgako‘ra, xoldingbuboshqakorxonalaraksiyalarnazoratpaketinio‘ztarkibigaoluvchiochiqturdagiaksiyadorlikjamiyatidir.

Hozirdaxoldinglarningquyidagiturlarimavjud: gorizontal, vertikalvaaralash. Xoldinglarasosiyyetuqlaribilanbirgamuayyankamchiliklarga ham ega.

"O‘zbekneftgaz" MXK umumiyboshqaruviO‘zbekistonRespublikasining "Aksiyadorlikjamiyatlarivaaksiyadorlarninghuquqlarinihimoyaqilishto‘g‘risida"gi, "Qimmatliqog‘ozlarva fond bozorito‘g‘risida"gi, "Tovar bozorlaridamonopolistikfaoliyatnicheklashvaraqobatto‘g‘risida"giQonunlari, "Xoldingto‘g‘risida"giNizomhamdaboshqame'yoriyhujjalargaasoslanibamalgaoshiriladi. O‘zbekistonRespublikasiPrezidentining "Neftvagazkonlarinirazvedkaqilishhamdaularniqazibchiqarishgabevositaxorijiysarmoyadorlarnijalbetishc hora-tadbirlarito‘g‘risida"gi, "O‘zbekistoniqtisodiyotidaxususiysektorulushivaahamiyatinitubdanoshirishchora-tadbirlarito‘g‘risida"gi, "Respublika DavlatBoshqaruvorganlaritiziminitakomillashtirishto‘g‘risida"gi, "Xo‘jalikboshqaruviorganlaritiziminitakomillashggirishto‘g‘risida"giQarorları ham iqtisodiysub’ektlarniboshqarishnitakomillashtirishgaqaratilgandir.

"O‘zbeknefitaz" MXK faoliyatinkelgusidayanadarivojlantirishgaqaratilgan strategikboshqarishniquyidagibosqichlargaaqratishmumkin:

1. Ijroninazoratqilishasosidaboshqarish.

Bundayholdayangistrategiyavariantlariniishlabchiqishko‘pvaqt talab etadi.

2. Ekstrapolyasiyaasosidaboshqarish.

3. O‘zgarishnioldindanko‘rabilishgaasoslanibboshqarish.

4. Ixcham, tezkorqarorlargaasoslanibboshqarish.

SHundayqilib,

strategikboshqarishnitashkiletishkompaniyalaruchuno‘zgaruvchanbozoriqtisodiyotisharoitidamuvaffaqiya tgaerishishningmuhimomillaridanbirisanaladi.

Foydalanilganadabiyotlarro‘yxati:

1. Johnson G and Scholes. K (2007). Exploring Corporate Starategy: Prentice-Hall.-P. 24.
2. Авдеенко В. Н. Производственный потенциал промышленного предприятия. - М.: Экономика, 2009. — С.42
3. Андреев Л. Ф. Менеджмент нефтьсгазового предприятия: совершение механизма подготовки стратегических технологически ориентированных решений // Нефть, газ и бизнес. 2002, № 2. — С. 34-39;
4. Yahyoyevna, O. F. (2024, February). RESPUBLIKAMIZDA AHOLI BANDLIGI MENEJMENTI MASALALARINI ISTIQBOLLARI. In International conference on multidisciplinary science (Vol. 2, No. 2, pp. 25-31).
5. Yahyoyevna, O. F., & Tatulovna, Z. M. (2024). ISSUES OF PROVIDING ECONOMIC STABILITY UNDER THE INFLUENCE OF FACTORS OF SAVING. JOURNAL OF EDUCATION, ETHICS AND VALUE, 3(1), 374-379.

6. Обидова, Ф. Я. (2023). УПРАВЛЕНИЕ СИСТЕМОЙ КАЧЕСТВА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ. Экономика и социум, (11 (114)-1), 929-932.
7. Umarova, Z. O., & qizi Nurboyeva, Z. Y. (2024). IQTISODIY RIVOJLANISH SHAROITIDA INNOVATSION LOYIHALARNI BOSHQARISH. Educational Research in Universal Sciences, 3(1), 108-113.
8. Odilovna, U. Z., &Alexandrovich, A. A. (2024). ECONOMIC AND LEGISLATIVE CORNERSTONES OF INVESTMENT POLICY OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN. JOURNAL OF EDUCATION, ETHICS AND VALUE, 3(1), 87-90.
9. Obidova, F. Y. (2024). TADBIRKOR-ZAMONAVIY MENEJER SIFATIDA. Educational Research in Universal Sciences, 3(1), 103-107.
10. Yahyoyevna, O. F., & Alexandrovich, A. A. (2024). THE ROLE OF FINANCIAL MANAGEMENT IN IMPROVING THE FINANCIAL CONDITION OF ENTERPRISES. JOURNAL OF EDUCATION, ETHICS AND VALUE, 3(1), 44-47.
11. Obidova, F. Y. (2023). QURILISH KORXONALARIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI BAHOLASH USLUBIYOTI. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(4), 74-78.
12. Feruza, O. (2023). How to Create Effective Marketing Strategies for Your Business. *Vital Annex: International Journal of Novel Research in Advanced Sciences*, 2(3), 12-17.
13. Olimova, O., &Kurolova, Z. (2023). USE OF TEXTILE PRODUCTS IN THE INTERIOR OF RESIDENTIAL BUILDINGS. JOURNAL OF ENGINEERING, MECHANICS AND MODERN ARCHITECTURE, 512-516.
14. Umarova, Z. O., &Obidova, F. Y. (2023). GLOBALLASHUV SHAROITIDA INNOVATSION LOYIHALARNI BOSHQARISH. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(3), 203-207.
15. Feruza, O. (2023). How to Create Effective Marketing Strategies for Your Business. *Vital Annex: International Journal of Novel Research in Advanced Sciences*, 2(3), 12-17.
16. Yahyoyevna, O. F. (2023). FACTORS AFFECTING THE FORMATION OF INNOVATIVE POTENTIAL AND ITS TRANSFORMATION. *World Economics and Finance Bulletin*, 18, 72-77.
17. Nilufar, S. (2024, February). “YODGOR” DOSTONI MILLAT UCHUN FAQAT O ‘TMISH EMAS, HOZIR VA KELAJAK HAMDIR. In *International Conference on Linguistics, Literature And Translation (London)* (Vol. 1, pp. 39-40).
18. Umarova, Z. O. (2020). BUSINESS OPPORTUNITY FOR TOURISM DEVELOPMENT. Экономикаи социум, (10), 275-278.
19. Умарова, З. О., &Пулатова, М. (2020). CREATION OF AGROSERVICE SERVICES IN AGRICULTURE. Актуальные научные исследования в современном мире, (6-4), 22-25.
20. Obidova, F., &Umarova, Z. (2021). FOREIGN EXPERIENCE OF SMALL BUSINESS DEVELOPMENT. Экономикаи социум, (5-1), 376-379.
21. Obidova, F. Y. (2021). PROSPECTS FOR INNOVATIVE DEVELOPMENT OF TOURISM. Актуальные научные исследования в современном мире, (4-10), 91-95.
22. Obidova, F. Y., &Umarova, Z. O. (2021). IQTISODIYOTNI MODERNIZATSIYALASH SHAROITIDA INNOVATSION LOYIHALARNING O’RNI. *Global Science and Innovations: Central Asia (см. вкнигах)*, 3(7), 25-29.
23. Obidova, F. Y. (2020). SMALL BUSINESS IN THE ECONOMY. *Economy and Society*, (2), 264.

24. Umarova, Z. O., &Obidova, F. Y. (2019). SIGNIFICANCE OF FREE ECONOMIC ZONES IN THE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY. *Actual scientific research in the modern world*, (2-6), 53.
25. Olimova, O., & Kurolova, Z. (2023). USE OF TEXTILE PRODUCTS IN THE INTERIOR OF RESIDENTIAL BUILDINGS. *JOURNAL OF ENGINEERING, MECHANICS AND MODERN ARCHITECTURE*, 512-516.
26. Obidova, F. Y. (2017). REFORMING OF THE EDUCATIONAL SYSTEM OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN. *Actual scientific research in the modern world*, 13(11-13), 87.
27. Умарова, З. О., &Обидова, Ф. Я. (2019). Значение свободных экономических зон в развитии национальной экономики. *Актуальные научные исследования в современном мире*, (2-6), 53-57.
28. Saitova, N. (2022). LINGUISTIC APPROACHES TO THE ENTRY OF WORDS IN UZBEK LANGUAGE. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(2), 5-7.
29. Abdumannonovna, T. D. (2024). EFFECTIVE RESULTS OF APPLYING ANALYTICAL PROCEDURES IN AUDITING.
30. Abdumannonovna, T. D. (2024). EXTERNAL AUDITORS AND THEIR LIABILITY TO THIRD PARTIES. *Gospodarka i Innowacje*, 44, 71-75.
31. Abdumannonovna, T. D. (2024). AuditorlikTekshiruvdaFiribgarlikniAniqlashdaProfessionallikQobiliyatiniQo'llash. *MiastoPrzyszłosci*, 45, 138-144.
32. Abdumannonovna, T. D. (2024). NEW UZBEKISTAN AND THE MUTUAL INTERESTS OF THE " BIG FOUR" INTERNATIONAL AUDITING COMPANIES. *MiastoPrzyszlosci*, 45, 600-605.
33. Abdumannonovna, T. D. (2024). Audit Risk, its Elements and Their Assessment. *Best Journal of Innovation in Science, Research and Development*, 3(2), 847-854.
34. Abdumannonovna, T. D. (2024). AUDIT-AS A FACTOR OF INCREASING BUSINESS EFFICIENCY IN ENTERPRISES. *MiastoPrzyszlosci*, 45, 594-599.
35. Abdumannonovna, T. D. (2024). The Document Presented by the Auditor is" Audit Report and its Contents". *Best Journal of Innovation in Science, Research and Development*, 3(2), 991-997.
36. Abdumannonovna, T. D. (2024). Relationship With Auditing Standards in Controlling the Quality of Auditor's Work. *Best Journal of Innovation in Science, Research and Development*, 3(2), 998-1003.
37. Abdumannonovna, T. D. (2024). IMPORTANCE AND ROLE OF INTERNAL AUDIT IN ENTERPRISES. *JOURNAL OF EDUCATION, ETHICS AND VALUE*, 3(1), 6-9.
38. Abdumannonovna, T. D. (2024). DEVELOPMENT AND USEFUL ASPECTS OF AUDITING ACTIVITY IN UZBEKISTAN. *JOURNAL OF EDUCATION, ETHICS AND VALUE*, 3(1), 15-18.
39. Abdumannonovna, T. D. (2023). WAYS OF DEVELOPING THE INTERNAL AUDIT SERVICE IN BUSINESS ENTITIES. *JOURNAL OF EDUCATION, ETHICS AND VALUE*, 2(8), 37-40.